

اصلاح سه رابطه موجب کمال انسان می شود

حجت الاسلام مرتضی واعظجوادی معتقد است که انسان در سه موطن تأسیس می شود، رشد می کند و به کمال دست پیدا می کند، که این سه عبارت از موطن طبیعت، موطن انسانیت و موطن الهیت و در مقابل معبود قرار گرفتن هستند.

حجت الاسلام مرتضی واعظ جوادی معتقد است که انسان در سه موطن تأسیس می شود، رشد می کند و به کمال دست پیدا می کند، که این سه عبارت از موطن طبیعت، موطن انسانیت و موطن الهیت و در مقابل معبود قرار گرفتن هستند.

به گزارش ایکننا، نخستین جلسه از سلسله جلسات شرح دعای افتتاح توسط حجت الاسلام والمسلمین مرتضی واعظ جوادی، رئیس بنیاد بین المللی علوم وحیانی اسرا و مدرس سطوح عالی حوزه علمیه قم، امروز ۱۶ فروردین برگزار شد.

در ادامه مشروح این جلسه را می خوانید؛

ماه مبارک رمضان منسوب به ذات پروردگار است. در این ماه عزیز جلوه های گرانقدر و همیشگی ای وجود دارد که باید به یکایک آنها اهتمام لازم داشته باشیم. یکی از مهم ترین جلوه های این ماه، دعا است.

دعای افتتاح دارای ویژگی های فراوانی است و در مورد ویژگی های دعا نیز مطالبی را مطرح می کنیم. یعنی ضمن اینکه مضامین این دعا را تبیین می کنیم آنچه درباره این دعا مطرح است نیز طرح خواهیم کرد. دعای افتتاح که از ناحیه مقدسه حضرت بقیه الله الاعظم (عج) برای ما رسیده، یکی از ذخیره های معرفت شیعی در باب دعا و ستایش است و از طرفی هم، ویژگی دولت کریمه بقیه الله الاعظم (عج) را تبیین می کند. اصلاح سه رابطه موجب کمال می شود

انسان موجودی است که از ابعاد سه گانه طبیعی، انسانی و الهی شکل پیدا کرده، طبیعی است که این سه رابطه می تواند انسان را به کمال برساند. انسان موجودی است که در نظام طبیعت متولد می شود، رشد می کند و در این عالم سر به تیره تراب می برد. بنابراین نسبت انسان با عالم یک نسبت خاص است و باید به آن پرداخته شود.

از سوی دیگر نیز همین انسان در یک جریان انسانی ایجاد می شود و به عنوان یک نوع انسانی شناخته می شود و اگر بخواهد به کمال و سعادت خودش برسد باید در فضای انسانی ارتباط هایی برقرار شود. همچنین چون انسان بنده خداست این رابطه نیز باید برای انسان خوب تعریف و اصلاح و تکمیل شود و انسان بر اساس این سه رابطه عمده و اساسی می تواند خودش را بسازد و به کمال برسد. انسان منهای نظام علمی به کمال نمی رسد

در حقیقت از یک سو انسان است و نظام طبیعی که دانش های تجربی و ریاضی تأمین کننده این بخش هستند؛ یعنی انسان در عالم طبیعت با نظام علمی زیست می کند و باید تمام آنچه را در سطح نظام علمی قبول شده است مورد ملاحظه داشته باشد. انسان منهای نظام علمی به کمال نمی رسد. شاید ابعادی از وجود انسانی تأمین شده باشد اما آن بعد انسانی که به عالم مادی او برمی گردد که جهان علم و تجربه و احساس و علوم تجربی می نامیم باید مورد توجه باشد و هرگز انسان بدون این جریان که با حیثیت اصلی انسان گره خورده به کمال نمی رسد و هیچ کدام از جریان های دیگر نیز این بعد از انسان را تأمین نخواهد کرد.

بعد طبیعی، انسانی و الهی جایگاه خود را دارند و هیچ کدام جایگاه دیگری را اشغال نخواهد کرد و اگر جنبه های الهی را در حد صددرصد تقویت کنیم و رابطه انسان با خدا را در حد عبودیت و مولویت نیز قرار دهیم اما اگر رابطه انسانی به لحاظ مسائل علوم تجربی و طبیعی به صورت دانشی پیش نرود، این انسان به کمال نمی رسد. همانطور که اگر رابطه انسان با سایر افراد این نوع درست نباشد و علوم انسانی برای انسان نقش آفرینی نکند، هرچه رابطه علمی و الهی قوی باشد باز هم نتیجه بخش نخواهد بود.

بنابراین انسان در این سه موطن تأسیس می شود، رشد می کند و به کمال دست پیدا می کند که عبارت از موطن طبیعت، موطن انسانیت و موطن الهیت و در مقابل معبود قرار گرفتن هستند. هرچه این روابط اصلاح شده تر و تکمیل تر باشد این انسان برتر و پخته تر شده و به کمال رسیده است. برخی ها فکر می کنند اگر ما رابطه انسان با خدا را اصلاح کنیم روابط دیگر که تجربی

است نیز تأمین می شود اما اینطور نیست و این سیر باید به صورت متوازن جلو برود تا انسان بتواند در ابعاد وجودی خود کامل شود.

پس هم نیاز به مباحث علوم تجربی و طبیعی داریم تا این بعد انسانی را تکمیل کنیم و هم نیاز به علوم انسانی و روابط انسانی داریم تا مناسبات انسان را در زمینه های تربیت، فرهنگ و ... اصلاح کنیم و هم بعد سوم نیاز است که بعد الهی انسان است. رابطه انسان با خدا یک رابطه سلوکی شایسته است که هم می تواند معرفت انسان را تکمیل کند و هم بعد معنوی انسان را به جایگاه اصلی خود برساند.

ماه مبارک رمضان ماهی است که ضمن اهتمام به بخش های دیگر، این بعد الهی انسان شناخته شده تر و معرفی شده تر است. ماه مبارک رمضان ماه دعا است و مراد از ماه دعا این است که انسان هویت خود را آشکار کند و بندگی و عبودیت خود را در مقابل خدا آشکار سازد و خود را به عنوان بنده ای ببیند که تمام هویتش بندگی است و هویت استقلالی ندارد. از آن طرف هم باید بداند که مولویت و سیادت و عظمت باری بر او سیطره دارد.

ماه رمضان ماهی است که جهت سوم را در انسان تقویت می کند و روحیه دعا و نیایش و بندگی را در انسان رشد می دهد و آنچه را که به عنوان جریان های انسانی و ... بر انسان غلبه یافته را کنار می زند و انسان را به خودش معرفی می کند و به انسان این معنا را می فهماند که انسان بنده است و هویت استقلالی ندارد و از نقطه آغاز تا انجام در هر بعدی از ابعاد وجودی، وابسته است.

انسان ها که بندگان خدا هستند همواره در مسیری قرار دارند که بتوانند خود را به خدا به عنوان یک عبد معرفی کنند و خدا را به عنوان یک مولا و به عنوان یک خالق، رب، رازق و آغاز کننده و پایان دهنده وجود بشناسند و نسبت خود را با خدا اصلاح کنند.

اما در باب دعای افتتاح باید بگویم که جا دارد جزئیات این دعا تبیین شود و نسبت به این دعا ارتباط عمیق تری را برقرار کنیم. اینکه این دعا هر شب و در موعد خاص با یک آهنگ خاص بیان می شود و هدف خاصی را نیز دنبال می کند نشان می دهد این دعا یک دعای عادی نیست. یک نوع معرفت عمیقی در این دعا نهفته شده است.

در فراز اول این دعا آمده است: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغِيثُكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ». بالاترین ستایش که برای خدا می شود مطرح کرد حمد است. حمد از عالی ترین واژه هایی است که در فرهنگ دینی ما جایگاه یافته است. حضرت بقیه الله الاعظم (عج) می فرماید که من سخن و ستایش را با حمد الهی آغاز می کنم؛ چون نمی توان سخن را بدون حمد الهی آغاز کرد و بنده وقتی سخن می گوید اولین کلامش باید ستایش حق تعالی باشد. اما چطور باید این ثنا و ستایش را بیان کند؟

در برخی از منابع روایی و دعایی ما آمده که باید گفت: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغِيثُكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»؛ یعنی من می خواهم تو را ستایش کنم و جایگاه والای تو را به زبان آورم اما هیچ بیان و عبارتی بالاتر از کلام حمد نمی تواند ثناگوی تو باشد و به همین دلیل ثنای تو را با حمد تو آغاز می کنم. بنابراین امام عصر (عج) با این آهنگ آغاز می کند.

در جلسات آینده فقرات دیگر این دعا را به بحث خواهیم گذاشت.